

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Par dabas resursu nodokli

17.08.2020.

Saturs

Dabas resursu nodokļa maksātāji.....	3
Nodokļa objekti un nodokļa likmes	4
Atbrīvojumi no dabas resursu nodokļa samaksas	5
Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība	8
Pārskata aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība.....	14
Videi kaitīgu preču svara, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veida un svara noteikšanas metodes un pamatojošie dokumenti.....	16
Kārtība, kādā maksā dabas resursu nodokli un atmaksā samaksāto nodokli par transportlīdzekļiem	18
Dabas resursu nodokļa piemērošanu regulējošie normatīvie akti	19

Dabas resursu nodokļa maksātāji

Dabas resursu nodokļa maksātājs ir persona, kura:

- Latvijas Republikas teritorijā ir saņēmusi vai tai bija pienākums saņemt noteikto atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu un:
- iegūst ar dabas resursu nodokli (turpmāk – nodoklis) apliekamus dabas resursus;
- realizē ar nodokli apliekamus dabas resursus, kas iegūti tādā saimnieciskajā darbībā, kura neattiecas uz derīgo izrakteņu ieguvī no zemes dziļēm;
- izmanto zemes dziļu derīgās īpašības, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi vai siltumnīcefekta gāzes;
- emitē ūdenī un gaisā ar nodokli apliekamas piesārņojošas vielas;
- apglabā atkritumus poligonos un izgāztuvēs;
- lieto ūdens resursus elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijās, kurās hidromezgla kopējā uzstādītā jauda ir mazāka par diviem megavatiem;
- savā darbībā lieto radioaktīvās vielas, pēc kuru izmantošanas rodas atkritumi, kurus nepieciešams uzglabāt vai apglabāt Latvijas Republikas teritorijā;
- Latvijas Republikas teritorijā pirmā:
- realizē videi kaitīgas preces, ogles, koksu un lignītu (brūnogles), uguņošanas ierīces;
- realizē preces iepakojumā, kā arī pircēja ērtību vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiepakotu preču vai produktu kopumam pievieno iepakojumu;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto videi kaitīgas preces vai iepakojumā iegādātas preces, izņemot preces, kuras apliekamas ar nodokli, tās realizējot;
- sniedzot pakalpojumu, pievieno izstrādājumam iepakojumu, un šis iepakojums pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto ogles, koksu un lignītu (brūnogles) un uguņošanas ierīces;
- Latvijas Republikas teritorijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus, kas izgatavoti no plastmasas, papīra, kartona, laminātiem ar polimēru vai metāla komponentiem un metāla folijas;
- pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrē [Ceļu satiksmes drošības direkcijā](#) transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums](#).

Nodokļa objekti un nodokļa likmes

Ar nodokli apliekamie objekti noteikti [Dabas resursu nodokļa likuma](#) (turpmāk – DRN likums) 4.pantā, nodokļa likmes un to spēkā esības periodi noteikti šā likuma [pielikumos](#).

Ar nodokli apliek:

- dabas resursus, t.sk. ūdens resursus, kā arī parka vīngliemežu vākšanu tālākai saimnieciskai izmantošanai (nodokļa likmes DRN likuma 1. un 2.pielikumā un 20.pantā);
- zemes dzīļu derīgo īpašību izmantošanu, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi vai siltumnīcefekta gāzes (nodokļa likmes DRN likuma 14.pantā);
- atkritumu apglabāšanu poligonos un izgāztuvēs un piesārņojošu vielu emisiju gaisā un ūdenī (nodokļa likmes DRN likuma 3., 4., 5.pielikumā un 15.pantā);
- videi kaitīgas preces (nodokļa likmes DRN likuma 6.pielikumā);
- preču un izstrādājumu iepakojumu, kā arī iepakojumu, ko pakalpojumu sniedzējs pievieno izstrādājumiem un kas pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja (nodokļa likmes DRN likuma 7.pielikumā un 24.pantā), kā arī plastmasas maisījumus, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekototu preču vai produktu kopumam pievieno tirgotājs (nodokļa likmes DRN likuma 24.pantā);
- vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus (nodokļa likmes DRN likuma 7.pielikumā);
- radioaktīvās vielas (nodokļa likmes DRN likuma 8.pielikumā);
- transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums](#) (nodokļa likme DRN likuma 26.pantā);
- ogles, koksu un lignītu (brūnogles) (nodokļa likmes DRN likuma 9.pielikumā un 23.¹ pantā);
- F1, F2, F3 un F4 kategorijas ugunošanas ierīces (nodokļa likmes DRN 24.¹ pantā).

Atbrīvojumi no dabas resursu nodokļa samaksas

Atbrīvojums no nodokļa par iepakojumu, vienreiz lietojamiem galda traukiem un videi kaitīgām precēm

Nodokli par iepakojumu vai vienreiz lietojamiem galda traukiem nodokļa maksātājs **nemaksā**, ja tas nodrošina vides aizsardzības normatīvajos aktos noteikto izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku reģenerācijas normu izpildi, kā arī ir izveidojis un piemēro izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku apsaimniekošanas sistēmu un, pamatojoties uz Vides ministrijas pieņemto lēmumu, noslēdzis ar Valsts vides dienestu līgumu par šīs sistēmas piemērošanu vai noslēdzis ar apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos apsaimniekošanas sistēmā.

Apsaimniekotājs 10 darbdienu laikā pēc līguma noslēgšanas un lēmuma par atbrīvojuma piemērošanu pieņemšanas rakstiski **informē** līgumpartnerus par noslēgto līgumu un piemērojamo atbrīvojumu no nodokļa samaksas, norādot Valsts vides dienesta pieņemtā lēmuma datumu un numuru, kā arī izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo trauku materiālu veidus, kuriem atbrīvojums piemērojams, un laikposmu, uz kādu atbrīvojums piešķirts.

Apsaimniekošanas līgumam pievieno pielikumu, kurā norādīti nodokļa maksātāji, kas noslēguši apsaimniekošanas līgumu ar apsaimniekotāju.

Apsaimniekotāju, kuri noslēguši apsaimniekošanas līgumus ar Valsts vides dienestu sarakstu ievieto Valsts vides dienesta mājaslapā internetā.

Nodokļa atbrīvojumu nepiemēro komersantiem, kas Latvijas Republikas teritorijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē **vienreiz lietojamus galda traukus** un piederumus, **kas izgatavoti no plastmasas un to kompozitmateriāliem.**

Nodokļa maksātājiem jāievēro, ka:

- apsaimniekošanas līgums un atbrīvojums no nodokļa maksāšanas stājas spēkā ar nākamā ceturkšņa pirmo datumu pēc attiecīgā apsaimniekošanas līguma parakstīšanas;
- apsaimniekošanas līguma pielikumu papildina ar jauniem nodokļa maksātājiem tikai pēc atsevišķa Valsts vides dienesta pieņemšanas;
- jaunajiem apsaimniekošanas sistēmas līgumpartneriem atbrīvojumu piemēro ar nākamā ceturkšņa pirmo datumu pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas;
- ja nodokļa maksātājs, kurš ar apsaimniekotāju noslēdzis līgumu par izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo trauku vai videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu un uz šī līguma pamata ir atbrīvots no nodokļa samaksas, līgumu lauž, atbrīvojumu no nodokļa samaksas nodokļa maksātājam pārtrauc,

sākot ar nākamā ceturkšņa pirmā mēneša pirmo datumu pēc Valsts vides dienesta lēmuma pieņemšanas un attiecīgā grozījuma izdarīšanas apsaimniekošanas līguma pielikumā.

Atbrīvojums no nodokļa par dabas resursu lietošanu

Nodokli nemaksā par:

- ūdeņu lietošanu zivsaimniecības objektos,, zivju audzētavās un dīķsaimniecībās;
- termālo un tehnisko ūdeņu izmantošanu, kas pēc izmantošanas iesūknēti atpakaļ, nemainot ūdeņu ķīmisko sastāvu (izņemot atsāļošanu);
- balasta smilšu novietošanu vietējās pašvaldības noteiktajās vietās;
- gruntsūdeņu līmeņa pazemināšanas procesā atsūknētajiem ūdeņiem, ja to atsūknēšana saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvi;
- ražošanā izmantotajiem ūdeņiem, ja tie pēc attīrīšanas izmantoti atkārtoti;
- fona piesārņojumu, ja attiecīgo piesārņojuma līmeni var pierādīt ar monitoringa datiem, kurš veikts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- piesārņojuma ievadīšanu augsnes vai grunts filtrācijas slānī (absorbentā), ja attīrīšanas iekārtas projektā tā paredzēta kā attīrīšanas metode;
- avārijas dēļ nonākušo piesārņojumu, ja tas savākts un neitralizēts atbilstoši Valsts vides dienesta prasībām.

Atbrīvojums no nodokļa par radioaktīvo vielu izmantošanu

Nodokli nemaksā valsts iestādes, ja tās atbilstoši savām funkcijām radioaktīvās vielas izmanto:

- veicot radiācijas un kodoldrošības uzraudzību un kontroli;
- metroloģijā;
- veicot radiometrisko kontroli uz valsts robežas;
- kriminālistikā;
- radiācijas avāriju gatavības nodrošināšanai.

Nodokli nemaksā ārstniecības iestādes, kas radioaktīvās vielas izmanto:

- slimību diagnostikā un ārstēšanā;
- mātes un bērna veselības aprūpes nodrošināšanā;
- nieru transplantācijā;
- ar HIV inficēto pacientu aprūpes nodrošināšanā.

Nodokli nemaksā radioaktīvo atkritumu apglabāšanas un pārvaldīšanas komercsabiedrības

Nodokli nemaksā persona, kas izmanto radioaktīvās vielas, kuras ievestas Latvijā uz laika posmu, kas **nepārsniedz 30 dienas**, vai pirkuma līgumā ietvertas garantijas izlietoto jonizējošā starojuma avotu nosūtīšanai atpakaļ ražotājvalstij.

Atbrīvojums no nodokļa samaksas par Latvijas Republikā pirmo reizi pastāvīgi reģistrētiem transportlīdzekļiem

Nodokli nemaksā transportlīdzekļu būvētājs vai tā pilnvarots pārstāvis, kurš ir izveidojis un piemēro nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmu un noslēdzis ar Vides ministrijas padotībā esošu iestādi līgumu par šīs sistēmas piemērošanu.

Nodokļa maksātājs zaudē tiesības uz atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa samaksas par valstī pirmo reizi reģistrētiem transportlīdzekļiem, ja apsaimniekošanas sistēmu nepiemēro vai piemēro nepilnīgā apmērā, kā arī netiek izpildītas citas līgumā noteiktās saistības. Atbrīvojumu no nodokļa samaksas pārtrauc piemērot, sākot ar nākamā ceturkšņa pirmo dienu pēc līguma izbeigšanas.

Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība

Nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas vispārīgie nosacījumi

Nodokli aprēķina un maksā Valsts ieņēmumu dienesta noteiktajā [budžeta kontā](#) par iepriekšējā ceturksnī veiktajām darbībām **līdz nākamā mēneša 20.datumam**.

Par C kategorijas piesārņojošās darbības dēļ vidē emitēto piesārņojumu aprēķina un maksā nodokli par iepriekšējo gadu **līdz nākamā gada 20.janvārim**.

Ja aprēķinātais nodoklis atbilstoši pamatlikmēm **nepārsniedz 142,29 euro** gadā, aprēķināto nodokli par iepriekšējo gadu maksā **līdz nākamā gada 20.janvārim**.

Nodokli par transportlīdzekļiem aprēķina un maksā pirms [transportlīdzekļa pirmās pastāvīgās reģistrācijas](#) Latvijas Republikā.

Nodokļa maksātājs pārskatā norādīto informāciju par aprēķināto nodokli pamato ar uzskaites dokumentiem un dabas resursu nodokļa aprēķina lapu ([Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumu Nr.404](#) "Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu atļauju" (turpmāk – Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumi Nr.404) [6.pielikums](#)) par dabas resursu ieguves un piesārņojuma veidiem, apjomiem un limitiem, ko nodokļa maksātājs glabā trīs gadus un uzrāda pēc pieprasījuma pārbaudes laikā vai iesniedzot statistikas pārskatus reģionālās vides pārvaldes vides valsts inspektoram. Nodokļa aprēķinus pamato atsevišķi par katru darbību, kurai saņemta atļauja vai licence vai bija nepieciešams to saņemt.

Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par dabas resursu ieguvi, lietošanu un par vides piesārņošanu

Nodokli aprēķina par katru iegūto vai izmantoto dabas resursu vai vidē emitētā piesārņojuma vienību. Nodokli maksā par faktisko dabas resursu ieguves apjomu un par kārtējā taksācijas periodā ģeoloģiskajās struktūrās iesūknēto dabasgāzes vai siltumnīcefekta gāzu apjomu un vides piesārņojuma veidu un apjomu.

Nodokli par faktisko dabas resursu ieguvi un lietošanu un vides piesārņošanu limitos noteiktajos apjomos **aprēķina atbilstoši DRN likuma [pielikumos](#)** noteiktajām nodokļa **likmēm** par katru iegūto vai izmantoto dabas resursu vai vides piesārņojuma veidu atsevišķi.

Limitus dabas resursu ieguvei un lietošanai un piesārņojošo vielu emitēšanai vidē nosaka katram dabas resursu un piesārņojuma veidam atsevišķi.

Par dabas resursu ieguvi un lietošanu virs limitos noteiktajiem apjomiem un virslimita piesārņojumu aprēķina, sākot ar dienu, kad pārsniegts limits vai beidzies atļaujas vai licences derīguma termiņš.

Ja nodokļa maksātājs taksācijas periodā dabas resursus ieguvis vai lietojis mazāk par noteikto limitu, bet nevar pierādīt faktisko apjomu, nodokli maksā par limitam atbilstošu dabas resursu ieguves vai piesārņojuma veidu un apjomu.

Ja taksācijas periodā dabas resursi nav iegūti, par to informē [reģionālo vides pārvaldi](#). Šajā gadījumā nodoklis par attiecīgo taksācijas periodu nav jāmaksā.

Ja dabas resursus izmanto nevis saimnieciskā darbībā, bet personiskām vajadzībām sava zemes īpašuma robežās, nodokli nemaksā.

Par dabas resursu ieguvi vai izmantošanu vai vidē emitēto piesārņojumu virs limitos noteiktā apjoma nodokli aprēķina, piemērojot nodokļa likmi desmitkārtšā apmērā.

Ja persona, kura iegūst vai izmanto dabas resursus vai veic piesārņojošas darbības, nav saņēmusi nepieciešamo atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu, nodokli aprēķina, piemērojot likmi desmitkārtšā apmērā.

Nodokli par dabasgāzes un siltumnīcefekta gāzu iesūkņēšanu ģeoloģiskajās struktūrās persona aprēķina par taksācijas periodā faktisko iesūkņēto dabasgāzes vai siltumnīcefekta gāzu apjomu.

Ja iekārtu operatori veic C kategorijas piesārņojošas darbības nozarēs, attiecībā uz kurām normatīvajos aktos nav noteiktu nosacījumu un nav arī iespējams aprēķināt piesārņojošo vielu apjomu, nodokļa apmērs ir **71,14 euro gadā**.

Ja persona C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumu saņēmusi vai saimniecisko darbību uzsākusi laikā, kas nesakrīt ar nodokļa taksācijas perioda pirmo mēnesi, nodokli aprēķina kā vienu divpadsmito daļu no gada nodokļa likmes (**71,14 euro**) par katru taksācijas mēnesi pēc apliecinājuma saņemšanas.

Oglekļa dioksīda (CO₂) emisijai nenosaka limitu. Nodokli aprēķina par visu oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas apjomu, piemērojot DRN likuma **4.pielikumā noteiktās likmes** katram kurināmā izejvielas un palīgmateriāla veidam atsevišķi.

Nodokli par virszemes un pazemes ūdeņu (izņemot minerālūdeņus) ieguvi maksā, ja ūdeņu ieguve pārsniedz 10 kubikmetrus diennaktī. Ja ūdeņu ieguves limits noteikts mazāk par 10 kubikmetriem diennaktī, nodokli maksā tikai par to ūdeņu apjomu, kas iegūts virs limita. Pazemes ūdeņiem, ko izmanto par dzērienu vai pārtikas produktu sastāvdaļu ražošanas procesā, aprēķinot nodokli, piemēro DRN likuma **2.pielikumā** noteiktās likmes pazemes ūdeņiem, arī saldūdeņiem un avotu ūdeņiem, ko izmanto ūdens apgādē.

Par ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā, kuras hidromezgla kopējā uzstādītā jauda ir mazāka par diviem megavatiem, maksā **0,00853 euro par 100 kubikmetriem** hidrotehniskajai būvei caurplūdušā ūdens.

Par **parka vīngliemežu vākšanu** tālākai saimnieciskai izmantošanai aprēķina un maksā nodokli **0,04 euro par vienu kilogramu**.

Ja nodokļa maksātājs, kurš maksā nodokli par iepakojumu un kuram atbilstoši [vides aizsardzības normatīvajiem aktiem](#) nav jāveic izlietotā iepakojuma pārstrāde un reģenerācija (ja preču iepakojuma svars kalendāra gadā nepārsniedz 300 kilogramus), nevar nodrošināt iepakojuma materiāla veida un svara pamatošanu ar uzskaites dokumentiem, tas maksā nodokli – **120 euro gadā**.

Jāievēro, ka nodokļa maksātājiem visu veidu dabas resursu ieguvei un izmantošanai, kā arī piesārņojošo vielu ievadīšanai vidē ir jāsaņem attiecīga atļauja vai licence, vai C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums, kuru izsniedz Vides ministrijas padotībā esošas institūcijas ([Valsts vides dienests](#) un [Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs](#)) un [pašvaldības](#).

Dabas resursu lietošanas atļauju uz laiku līdz trim gadiem izsniedz [Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde](#), kuras teritorijā tiek iegūti dabas resursi. Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguvei atļauju izsniedz [pašvaldības](#), kuru teritorijā tie iegūti.

Atļaujā vai licencē noteiktais maksimālais pieļaujamais dabas resursu ieguves, lietošanas vai emitējamā piesārņojuma (arī apglabājamo atkritumu) daudzums vai C kategorijas piesārņojošās darbības deklarācijā norādītais vidē emitētais piesārņojuma apjoms ir limits.

Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par videi kaitīgām precēm

Nodokli par videi kaitīgām precēm aprēķina atbilstoši nodokļa likmēm pa preču veidiem saskaņā ar DRN likuma 6.pielikumu un [Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumu Nr.404 7.pielikumu](#), kurā noteikta nodokļa likmju grupām atbilstošo videi kaitīgo preču klasifikācija un tehniskais raksturojums.

Nodokli maksā par iepriekšējā pārskata periodā Latvijas Republikas teritorijā pirmo reizi realizētajām vai saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantot uzsāktajām videi kaitīgajām precēm.

Ja vairākas videi kaitīgas preces realizē komplektā vienā iepakojumā, nodokli aprēķina par visu šo preču kopējo svaru, piemērojot nodokļa likmi tās preces svaram, kuras funkcijas nodrošināšanai nepieciešamas pārējās iepakojumā esošās preces.

Nodokli nemaksā par elektriskām un elektroniskām iekārtām, kas ir tādu iekārtu sastāvdaļas, kuras neietilpst DRN likuma 6.pielikumā un Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumu Nr.404 **7.pielikumā** minēto iekārtu sarakstā.

1.piemērs

Nodokli nemaksā par transportlīdzekļos iemontētām elektriskām un elektroniskām iekārtām (starteriem, ģeneratoriem u.c.).

Nodokli nemaksā par liela izmēra stacionārām iekārtām un ražošanas mehānismiem, kas nav pārnēsājami vai ir pastāvīgi piestiprināti atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijām, kā arī par šajās iekārtās iebūvētām vai pievienotām elektriskām un elektroniskām sastāvdaļām.

2.piemērs

Nodokli nemaksā par rūpnieciskiem darba galdiem arī tad, ja tie ir aprīkoti ar elektriskām un elektroniskām sastāvdaļām (monitoriem, datu apstrādes iekārtām, kontroles paneļiem u.c.).

Nodokļa maksātājs, kas savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai **ieved videi kaitīgas preces**, kuras izmanto jaunu preču ražošanai, un šīs jaunās preces realizē ārpus Latvijas Republikas teritorijas, un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot attiecīgo preču izvešanu:

- **nodokli nemaksā**, ja videi kaitīgu preču ieviešana, izmantošana jaunu preču ražošanai un šo jauno preču izvešana notikusi vienā nodokļa maksāšanas periodā;
- **samaksāto nodokļa summu ieskaita** nodokļa avansa maksājumā, ja videi kaitīgu preču ieviešana, izmantošana jaunu preču ražošanai un šo jauno preču izvešana notikusi dažādos nodokļa maksāšanas periodos un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot nodokļa samaksu.

Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par iepakojumu

Nodokli par preču un izstrādājumu iepakojumu aprēķina par iepriekšējā pārskata periodā Latvijas Republikas teritorijā pirmo reizi realizēto vai saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto preču iepakojumu un izstrādājumiem pakalpojumu sniegšanas rezultātā pievienoto iepakojumu.

Ar nodokli apliek arī to iepakojumu, ko pakalpojumu sniedzējs pievieno izstrādājumiem un kas pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja.

Nodokli par transporta iepakojumu vai sekundāro iepakojumu, kas precei noņemts, preces izpakojot vai pārpakojot pirms realizācijas vai izmantošanas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, **maksā** par to pārskata periodu, kurā preces izpakotas vai pārpakotas.

Realizējot iepakojumu kopā ar precēm (tai skaitā primāro, sekundāro un terciāro (transporta) iepakojumu), nodokli aprēķina neatkarīgi no tā, vai tiek iekasēta atsevišķa samaksa par šo iepakojumu.

Primārais iepakojums ir tirdzniecības vajadzībām izmantojams iepakojums, kas nonāk pie iepakotāja vai patērētāja tirdzniecības vietā un ir tiešā saskarē ar precī.

Sekundārais iepakojums ir iepakojums, ko izmanto noteikta daudzuma tirdzniecībai paredzētu preču vienību kopīgai iepakojšanai.

Terciārais (transporta) iepakojums ir iepakojums, ko izmanto, lai pārvadātu tirdzniecībai un ražošanai paredzētas preces vai sekundāra iepakojuma vienības un izvairītos no preču bojāšanas pārvadājuma laikā.

Iepakojumu, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekotu preču vai produktu kopumam (pirkumam) pievieno tirgotājs, apliek ar nodokli neatkarīgi no tā, vai par šo iepakojumu iekasē atsevišķu samaksu.

Ja nodokļa maksātājs Latvijas teritorijā realizē vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto preces atkārtoti lietotā iepakojumā, nodokli par šo iepakojumu nemaksā, ja atkārtoti lietotā iepakojuma materiāla veidu un svaru var dokumentāri pamatot.

3.piemērs

Ja alu iepilda pudelēs, kas iepirktas vai savāktas atpakaļ no pircējiem, un realizē tās Latvijā, nodokli par šīm pudelēm nemaksā.

Ja atsevišķam iepakojuma veidam (primārajam, sekundārajam un terciārajam (transporta) iepakojumam) **95 procentus no tā svara veido pamatmateriāls**, nodokli aprēķina, summējot nodokli (likmes [DRN likuma](#) 7.pielikumā) par katru iepakojuma materiāla veidu vai par katra attiecīgā iepakojuma veida kopējo iepakojumā izmantotā materiāla svaru.

Kosmētikas, parfimērijas, sadzīves ķīmijas, farmaceitisko un tabakas izstrādājumu iepakojumu neatkarīgi no lietojuma veida apliek ar nodokli.

Nodokli nemaksā par:

- plastikāta kartēm (tai skaitā algu kartēm, kredītkartēm, telekartēm un plastikāta kartēm, kurās iestiprinātas SIM kartes);
- par stiprinājumu, kuram izmantota tā pati prece, kas tiek stiprināta;
- etiķeti, ja nodokļa maksātājs precei pievieno tikai etiķeti;
- iepakojumu, ko pievieno izstrādājumam vai pirkumam tirdzniecības vietā pēc pircēja vēlēšanās dāvanas noformējuma veidā.

Ja, sniedzot pakalpojumu, izstrādājumam pievieno iepakojumu un sniegtais pakalpojums ir tikai izstrādājuma fasēšana un iepakošana, nodokli par iepakojumu maksā pakalpojuma saņēmējs, ja viņš realizē izstrādājumu Latvijas Republikas teritorijā.

Nodokļa maksātājs, kas iaved preces iepakojumā un pēc preču izpakošanas šo iepakojumu realizē, izvedot to ārpus Latvijas Republikas teritorijas, vai šo iepakojumu izmanto citu preču iepakšanai, kuras realizē ārpus Latvijas Republikas teritorijas, un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot attiecīgā iepakojuma izvešanu:

- **nodokli nemaksā, ja** preču iepakojumā ievēšana un šo preču iepakojuma izmantošana citu preču vai izstrādājumu iepakšanai un šo iepakoto preču vai izstrādājumu izvešana notikusi vienā nodokļa maksāšanas periodā;
- **samaksāto nodokļa summu ieskaita** nodokļa avansa maksājumā, ja preču iepakojumā ievēšana un šo preču iepakojuma izmantošana citu preču vai izstrādājumu iepakšanai un šo iepakoto preču vai izstrādājumu izvešana notikusi dažādos nodokļa maksāšanas periodos un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot nodokļa samaksu.

Plastmasas maisiņiem, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekotu preču kopumam (pirkumam) pievieno tirgotājs, neatkarīgi no tā, vai

par šiem maisiņiem iekasē atsevišķu samaksu, **piemēro nodokļa likmi, kas minēta DRN likuma 24.pantā.**

Ja preces realizē plastmasas maisiņos, kuros tirgotājs tās safasējis un iepakojis pirms novietošanas tirdzniecības vietā, šiem plastmasas maisiņiem **piemēro nodokļa likmi, kas noteikta DRN likuma 7.pielikumā.**

Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem

Ja vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus (turpmāk – vienreiz lietojamie trauki) persona iepērk mazumtirdzniecībā tālākai izmantošanai sabiedriskajā ēdināšanā, nodokli par šiem traukiem nemaksā, ja var dokumentāri pamatot to iegādi mazumtirdzniecībā Latvijas Republikas teritorijā.

Realizējot sabiedriskajā ēdināšanā vienreiz lietojamus traukus kopā ar precēm un produktiem, tos apliek ar nodokli neatkarīgi no tā, vai par šiem traukiem iekasē atsevišķu samaksu.

4.piemērs

Realizējot kafejnīcā kafiju vienreiz lietojamā krūzītē un salātus uz vienreiz lietojamā šķīvja, nodokli par krūzīti un šķīvi maksā neatkarīgi no tā, vai no pircēja ir iekasēta atsevišķa samaksa par šiem traukiem.

Par pamatojumu tam, vai no papīra, kartona, to laminātiem ar polimēru vai metāla komponentiem, plastmasas (polimēriem) un metāla folijas gatavotie un mazumtirdzniecībā realizējamie vai sabiedriskajā ēdināšanā izmantojamie trauki (tai skaitā šķīvji, bļodas, krūzes, tasītes, glāzes, kokteiļu salmiņi, naži, dakšiņas, karotes, spraudiņi) ir vienreiz vai daudzkārt lietojami, izmanto informāciju, kas iekļauta to iegādes līgumos vai pavaddokumentos vai norādīta uz iepakojuma. Ja nodokļa maksātājs nevar dokumentāri pamatot, ka trauki ir daudzkārt lietojamie, nodokli maksā kā par vienreiz lietojamiem traukiem saskaņā ar [DRN likuma 24.pantu](#) un 7.pielikumu.

Nodokļa aprēķināšana par oglēm, koksu un lignītu (brūnoglēm)

Oglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm) nodokli aprēķina par katru akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) svara vienību atkarībā no to siltumspējas.

Akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) svaru un siltumspēju pamato ar uzskaites dokumentiem.

Ja uzskaites dokumentos akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) siltumspēja ir norādīta noteiktā intervālā, nodokļa aprēķināšanai izmanto intervāla augstāko robežu.

Realizējot akmeņogles, koksu un lignītu (brūnogļu) personai, kurai ir licence elektroenerģijas ražošanai vai licence siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai koģenerācijas procesā, nodokļa maksātājs piemēro 0 procentu nodokļa likmi.

Nodokļa aprēķināšana par uguņošanas ierīcēm

Ar nodokli apliek Latvijas Republikā ievestās uguņošanas ierīces.

Nodokļa likme ir trīs procenti no uguņošanas ierīču iegādes vērtības.

Nodokļa maksātājs nodrošina realizēto un savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto uguņošanas ierīču uzskaiti, lai pamatotu nodokļa aprēķinu

Pārskata aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība

Nodokļa maksātājs līdz ceturksnim sekojošā nākamā mēneša 20.datumam iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pārskatu par aprēķināto nodokli ([MK noteikumu Nr.404 1.pielikums](#)) par iepriekšējo ceturksni, izņemot šī metodiskā materiāla [4.1.apakšnodaļā](#) minētos gadījumus, kad nodoklis aprēķināms un arī pārskats par iepriekšējo gadu iesniedzams līdz nākamā gada 20.janvārim.

Persona, kura maksā nodokli par [transportlīdzekļa pirmo pastāvīgo reģistrāciju](#) Latvijas Republikā, pārskatu nesniedz.

Nodokļa maksātājs, kurš ar Valsts vides dienesta [Vides ministrijas](#) lēmumu ir atbrīvots no nodokļa samaksas par iepakojumu, vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem vai par videi kaitīgām precēm, pārskatu Valsts ieņēmumu dienestā nesniedz par periodu, kurā ticis piemērots atbrīvojums no nodokļa samaksas. Par šo periodu nodokļa maksātājs vai apsaimniekotājs iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā vai Valsts vides dienestā tās pakļautībā esošā iestādē – [Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijā](#) – normatīvajos aktos par kārtību, kādā piemēro atbrīvojumus no nodokļa samaksas par iepakojumu, vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem un videi kaitīgām precēm, noteiktu pārskatu par aprēķināto nodokli.

Ja ārvalstu persona, kura nav reģistrēta [Valsts ieņēmumu dienestā](#) kā nodokļu maksātāja, Latvijas Republikā pirmā realizē vai ievēd savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai videi kaitīgas preces vai preces iepakojumā, ārvalsts personas vietā nodokli var samaksāt un pārskatu iesniegt ārvalsts personas pārstāvniecība, preču saņēmējs vai cita persona Latvijā, ar kuru noslēgts rakstveida līgums par saistību pārņemšanu attiecībā uz nodokli.

Persona, kuras saimnieciskajai darbībai ir sezonas raksturs un kura maksā nodokli par dabas resursu ieguvu un lietošanu un vidē emitēto piesārņojumu, pārskatu Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz par attiecīgo taksācijas periodu, kad jāmaksā nodoklis.

Nodokļa maksātājs, kurš maksā nodokli par iepakojumu un kuram atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem nav jāveic izlietotā iepakojuma pārstrāde un reģenerācija (ja preču iepakojuma svars kalendāra gadā nepārsniedz 300 kilogramus), nevar nodrošināt iepakojuma materiāla veida un svara pamatošanu ar uzskaites dokumentiem, samaksāto nodokli – 120 euro gadā – norāda pārskata par aprēķināto

nodokli 5.aiļē pretī rindai par preču un izstrādājumu iepakojumu kopā ([MK noteikumu Nr.404 1.pielikums](#)).

Videi kaitīgu preču svara, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veida un svara noteikšanas metodes un pamatojošie dokumenti

Videi kaitīgu preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru nosaka ar vienu no **šādām metodēm**:

- izmantojot preču piegādātāja sniegto informāciju;
- izmantojot datus par analogu (tādu pašu) preču vai datus par analogu preču analoga iepakojuma (identiska materiāla veida un formas) materiāla veidu un svaru un analogu vienreiz lietojamo trauku (tādas pašas formas un materiāla veida trauku) materiāla veidu un svaru;
- veicot preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku svēršanu un aprēķinus.

Videi kaitīgu preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru pamato ar vienu no **šādiem dokumentiem**:

73.1. ar grāmatvedības uzskaites dokumentu un apstiprinātām iepakojuma un trauku materiālu izlietojuma normām vai faktiski patērētā iepakojuma materiālu veidu un svaru apliecināšu dokumentu vai faktiski realizēto trauku materiālu veidu un svaru apliecināšu dokumentu vai videi kaitīgu preču svaru apliecināšu dokumentu;

73.2. ar piegādātāja noformētu un parakstītu dokumentu, kas apliecina videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma un trauku materiāla veidu un svaru;

73.3. ar līgumu par preču iegādi, kurā iekļauta informācija par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un trauku materiāla veidu un svaru;

73.4. ar preču piegādātāja sniegtu videi kaitīgu preču, iepakojuma vai vienreiz lietojamo trauku tehnisko aprakstu (specifikāciju, arī to, kas publicēta elektroniskajā katalogā internetā vai citā elektroniskajā datu nesējā);

73.5. ar [Latvijas iepakojuma sertifikācijas centra](#) atzinumu par iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru;

73.6. ar profesionālas personu apvienības (kuru nodibinājuši elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji un kura darbojas ne mazāk kā piecus gadus) atzinumu par videi kaitīgo preču kategoriju un vidējo svaru (apvienība var izsniegt atzinumu tikai par attiecīgajām elektriskajām un elektroniskajām iekārtām);

73.7. ar muitas iestādes apstiprinātu starptautisko kravas pārvadājumu pavadzīmes kopiju, uz kuras norādīts muitas deklarācijas numurs un datums, ja preces ievad no valstīm, kas nav [Eiropas Savienības](#) dalībvalstis, un kravas pavadzīme satur informāciju par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru;

73.8. ar pievienotās vērtības nodokļa rēķinu, kurā ietverta visa nodokļa aprēķināšanai nepieciešamā informācija par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru. Nodokļa aprēķina pamatošanai rēķins derīgs bez paraksta;

73.9. ar apstiprinātu aktu ([MK noteikumu Nr.404 9.pielikums](#)) par faktiski patērētā iepakojuma, vienreiz lietojamo trauku un piederumu materiālu veidu un svaru vai videi kaitīgo preču svaru.

74. Ja nodokļa maksātāja rīcībā nav dokumentu, kuri satur nodokļa aprēķināšanai nepieciešamo informāciju, nodokļa maksātājs izmanto datus par analogu videi kaitīgu preču, analogu iepakojumu vai vienreiz lietojamo trauku svaru. Nodokļa maksātāja izveidota komisija to apstiprina ar aktu ([MK noteikumu Nr.404 9.pielikums](#)). Aktā jānorāda arī avots, no kura iegūta informācija par izmantoto analogu un tā izcelsmi.

75. Materiāla izlietojuma normas un faktisko patērēto iepakojuma materiālu un trauku veidu un svaru nosaka komercdarbības veikšanas vietā vai pie preču saņēmēja (cita komersanta, t.i., pie kura noteiks faktiski patērēto materiālu veidu un svaru) ar nosacījumu, ka par to noslēgta rakstiska vienošanās un nodokļa maksātāja izveidotajā komisijā piedalās arī cita komersanta pārstāvis.

Tikai tad, ja faktisko patērēto iepakojuma materiālu veidu un svaru nosaka pie cita komersanta, nevis komercdarbības veikšanas vietā, noslēdz rakstisku vienošanos ar šo citu komersantu. Savukārt par cita komersanta pārstāvi ir uzskatāms tā komersanta pārstāvis, pie kura noteiks faktiski patērēto materiālu veidu un svaru.

76. Ja preču piegādātāja un preču saņēmēja savstarpēji rakstiski noslēgtajā līgumā par preču iegādi ir ietverta visa nodokļa aprēķināšanai nepieciešamā informācija par šo preču standarta iepakojumu (t.i., ja katrā preču iegādē lieto vienu un to pašu preču iepakojumu) vai standarta trauku materiāla veidu un svaru, preču saņēmējs pats var noteikt preču iepakojuma veidu un svaru.

Kārtība, kādā maksā dabas resursu nodokli un atmaksā samaksāto nodokli par transportlīdzekļiem

77. Nodokli par transportlīdzekļiem, kurus Latvijā [reģistrē pirmo reizi pastāvīgi](#), nodokļa maksātājs samaksā pēc [transportlīdzekļa agregātu numuru salīdzināšanas](#), bet pirms attiecīgā transportlīdzekļa reģistrēšanas.

78. Nodokļa maksātājs nodokli par transportlīdzekli samaksā kredītiestādē vai [Ceļu satiksmes drošības direkcijā](#).

79. Iekasējot nodokli, nodokļa maksātājam izsniedz maksājuma dokumentu, kurā ir norādīta informācija par nodokļa maksātāju, transportlīdzekli un samaksātā nodokļa apmēru.

80. Ja nodokļa maksātājs ar vienu maksājuma dokumentu maksā nodokli par vairākiem reģistrējamiem transportlīdzekļiem, maksājuma dokumentam pievieno sarakstu, kurā norāda katra transportlīdzekļa marku, modeli un izgatavošanas gadu. Minēto sarakstu paraksta transportlīdzekļu īpašnieks.

81. Ja transportlīdzeklis sešu mēnešu laikā pēc tā pirmās pastāvīgās reģistrācijas [noņemts no uzskaites izvešanai no Latvijas Republikas](#), Valsts ieņēmumu dienests samaksāto nodokli atmaksā no valsts budžeta 30 dienu laikā pēc nodokļa maksātāja pieprasījuma un nodokļa samaksu apliecināja dokumenta saņemšanas.

82. Nepareizi iemaksāto un pārmaksāto nodokli Valsts ieņēmumu dienests atmaksā no valsts budžeta pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma par samaksātā nodokļa atmaksu saņemšanai.

Dabas resursu nodokļa piemērošanu regulējošie normatīvie akti

Latvijas Republikas likumi:

- [Dabas resursu nodokļa likums;](#)
- [Iepakojuma likums;](#)
- [Atkritumu apsaimniekošanas likums;](#)
- [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums;](#)
- [likums "Par zemes dzīlēm".](#)

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi:

- [Ministru kabineta 2007.gada 19.jūnija noteikumi Nr.404 "Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju";](#)
- [Ministru kabineta 2010.gada 19.oktobra noteikumi Nr.983 "Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem";](#)
- [Ministru kabineta 2002.gada 2.aprīļa noteikumi Nr.140 "Iepakojuma klasifikācijas un marķēšanas noteikumi";](#)
- [Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumi Nr.1294 "Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm";](#)
- [Ministru kabineta 2017.gada 16.augusta noteikumi Nr.480 "Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem"](#)
- [Ministru kabineta 2012.gada 22.maija noteikumi Nr.361 "Dabas resursu nodokļa piemērošanas noteikumi transportlīdzekļiem";](#)